

TA'LIM TRANSFORMATSIYASI SHAROITIDA BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFI
O'QITUVCHILARINING KASBIY KOMPETENTSIYALARINI RIVOJLANTIRISH
METODIKASI

Beknazarova Muxlisa

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15637350>

Annotatsiya. Ushbu maqola ta'lim transformatsiyasi sharoitida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetentsiyalarini rivojlantirish metodikasini o'rganishga bag'ishlangan. Maqolada zamonaviy pedagogik yondoshuvlar, o'qitish metodlari, innovatsion texnologiyalar, amaliy tajribalar, baholash va refleksiya jarayonlari, shuningdek, o'qituvchilarning doimiy kasbiy rivojlanishi va hamkorlikni ta'minlash usullari ko'rib chiqiladi. Ta'lim tizimidagi o'zgarishlar va yangi talablar sharoitida o'qituvchilarning tayyorgarlik darajasini oshirish, ularning kasbiy kompetentsiyalarini rivojlantirishning ahamiyati ta'kidlanadi. Maqola, shuningdek, ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan amaliy tavsiyalarni ham o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: ta'lim transformatsiyasi, boshlang'ich sinf o'qituvchilari, kasbiy kompetentsiyalar, pedagogik metodika, innovatsion texnologiyalar, amaliy tajriba, baholash va refleksiya, o'z-o'zini rivojlantirish, hamkorlik, ta'lim sifatini oshirish.

Аннотация. Статья посвящена исследованию методологии формирования профессиональных компетенций будущих учителей начальных классов в условиях образовательной трансформации. В статье рассматриваются современные педагогические подходы, методы обучения, инновационные технологии, практический опыт, процессы оценки и рефлексии, а также методы обеспечения непрерывного профессионального развития и сотрудничества учителей. Подчеркивается важность повышения уровня подготовки учителей и развития их профессиональных компетенций в условиях изменений и новых требований в системе образования. Статья также содержит практические рекомендации, направленные на повышение качества образования.

Ключевые слова: образовательная трансформация, учителя начальных классов, профессиональные компетенции, педагогическая методика, инновационные технологии, практический опыт, оценка и рефлексия, саморазвитие, сотрудничество, повышение качества образования.

Abstract. This article is devoted to the study of the methodology for developing professional competencies of future primary school teachers in the context of educational transformation. The article considers modern pedagogical approaches, teaching methods, innovative technologies, practical experiences, assessment and reflection processes, as well as methods for ensuring continuous professional development and cooperation of teachers. The importance of increasing the level of training of teachers and developing their professional competencies in the context of changes and new requirements in the education system is emphasized. The article also contains practical recommendations aimed at improving the quality of education.

Keywords: *educational transformation, primary school teachers, professional competencies, pedagogical methodology, innovative technologies, practical experience, assessment and reflection, self-development, cooperation, improving the quality of education.*

Ta'lim transformatsiyasi — bu ta'lim tizimining asosiy tamoyillarini, strukturasini, metodologiyasini va usullarini o'zgartirish jarayonidir. Bu jarayonning maqsadi ta'lim sifatini oshirish, zamonaviy ehtiyojlarga javob beradigan ta'lim muhitini yaratish va o'quvchilarning kompetensiyalarini rivojlantirishdir. Ta'lim transformatsiyasi bir qator omillar bilan bog'liq bo'lib, ularga quyidagilar kiradi:

1. Zamonaviy ehtiyojlar
 - Ijtimoiy, iqtisodiy va texnologik o'zgarishlar ta'lim tizimidan yangi kompetensiyalarni talab qiladi. Masalan, raqamli ko'nikmalar, tanqidiy fikrlash, muammolarni hal qilish va jamoada ishlash kabi qobiliyatlar.
2. Innovatsion yondoshuvlar
 - Ta'limda innovatsion metodlar va texnologiyalarni qo'llash, masalan, onlayn ta'lim, flipped classroom (aylantirilgan dars), gamifikatsiya va boshqa interaktiv usullar.
3. O'quv jarayonining individualizatsiyasi
 - O'quvchilarni individual ravishda o'rganish jarayoniga jalb qilish, ularning qiziqishlari va ehtiyojlariga moslashtirish.
4. O'qituvchilarning professional rivojlanishi
 - O'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalarini oshirish, ularni yangi pedagogik usullar va texnologiyalar bilan tanishtirish.
5. Ta'lim tizimining barqarorligi
 - Ta'lim tizimini yanada barqaror va moslashuvchan qilish uchun yangilanishlar kiritish.
6. Boshqaruv va siyosat
 - Ta'lim tizimini boshqarish va siyosatni yangilash, shu jumladan, ta'lim sohasida yangi qonunlar va me'yorlarni ishlab chiqish.
7. Baholash tizimi
 - O'quvchilar va o'qituvchilar faoliyatini baholashda yangi yondoshuvlar, masalan, formativ baholashni joriy etish.

Natijalar

Ta'lim transformatsiyasi jarayoni natijasida ta'lim sifatida o'sish, o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish, ularning o'z-o'zini rivojlantirish qobiliyatlarini kuchaytirish va ta'lim muassasalarining samaradorligini oshirish ko'zda tutiladi.

Ta'lim transformatsiyasi sharoitida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi muhim ahamiyatga ega. Ushbu metodika o'qituvchilarning zamonaviy ta'lim tizimiga mos ravishda tayyorgarlik ko'rishlari va o'z faoliyatlarida innovatsion yondoshuvlarni qo'llashlariga yordam beradi. Quyida ushbu metodikani amalga oshirish uchun asosiy yo'nalishlar keltirilgan:

1. Tayyorlov dasturlari va kurslar
 - Zamonaviy pedagogik nazariyalar: O'qituvchilarni zamonaviy pedagogik nazariyalar bilan tanishtirish, shu jumladan, konstruktivizm, aktiv o'rganish va individual yondoshuv.

- O'qitish metodlari: O'qituvchilarni interaktiv va innovatsion o'qitish metodlari bilan tanishtirish, masalan, flipped classroom, gamifikatsiya, loyiha asosida o'qitish.

2. Amaliy tajribalar

- Stajirovka va amaliyot: O'qituvchilarni tajribali mutaxassislar bilan birga ishlashga jalb qilish, amaliyot o'tish imkoniyatlarini yaratish.

- Mentorlik dasturlari: Tajribali o'qituvchilar tomonidan yangi boshlovchilarga ko'mak berish, ularning kasbiy rivojlanishiga yordam berish.

3. Innovatsion texnologiyalarni qo'llash

- Raqamli resurslar: Ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalar va onlayn platformalardan foydalanishni o'rgatish.

- Interaktiv vositalar: Ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilish uchun interaktiv vositalarni qo'llash.

4. Baholash va refleksiya

- Formativ baholash: O'quvchilarning o'z-o'zini baholash va dars jarayonida o'zgarishlarni kuzatish imkoniyatlarini yaratish.

- Reflektiv amaliyot: O'qituvchilarni darslardan so'ng o'z faoliyatlarini tahlil qilishga undash, bu orqali o'zgarishlarga tayyor bo'lish.

5. Kasbiy rivojlanish va o'z-o'zini rivojlantirish

- Doimiy ta'lim: O'qituvchilarning kasbiy rivojlanishi uchun doimiy ta'lim dasturlarini tashkil etish.

- O'z-o'zini rivojlantirish: O'qituvchilarni o'z bilim va ko'nikmalarini mustaqil ravishda oshirishga rag'batlantirish.

6. Hamkorlik va jamoaviy ish

- Jamoaviy loyihalar: O'qituvchilarni birgalikda ishlashga undash, jamoaviy loyihalarda ishtirok etishga rag'batlantirish.

- Tarmoq yaratish: O'qituvchilar o'rtasida tajriba almashish va hamkorlik qilish imkoniyatlarini yaratish.

Ta'lim transformatsiyasi — bu uzluksiz jarayon bo'lib, u ta'lim tizimining barcha qatlamlarini qamrab oladi. Bu jarayonni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun barcha ishtirokchilar — davlat organlari, ta'lim muassasalari, o'qituvchilar, o'quvchilar va ularning otionalari birgalikda harakat qilishi zarur.

Xulosa. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetentsiyalarini rivojlantirish metodikasi ta'lim transformatsiyasi sharoitida juda muhimdir. Ushbu metodika orqali o'qituvchilar zamonaviy ta'lim talablariga mos ravishda tayyorlanadi va o'z faoliyatlarida innovatsion yondoshuvlarni muvaffaqiyatli qo'llay oladilar. Bu esa o'z navbatida, ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

REFERENCES

1. Yo'ldoshev J.G., Usmonov S.A. Pedagogik texnologiya asoslari: Qo'llanma. – T.: O'qituvchi, 2014. – B. 104.
2. Muslimov N.A. va b. Kasb ta'limi o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini shakllantirish texnologiyasi. –T.: Fan va texnologiya, 2013.

3. Asadov Yu.M. va b. O'quvchilarda kompetensiyalarning shakllanganligini tashxislash va korrektsiyalash metodikalari. – T.: Qori Niyoziy nomidagi O'zPFITI, 2016.
4. Abdullaeva B.S. Akademik litsey o'quvchilarining matematik tafakkurlarini rivojlantirish (umumlashtiruvchidarslarni misolida): Dis. ped. fan. nom. – Toshkent: TDPU, 2012.
5. Григорянс А,Г., Г. Малкина. Окружающих мир: Кн. для учителя: (метод. Пособие) - Ташкент: Укитувчи, 1991. 399 с.
6. Narziqu Shodiyev, Dilfuza Nabiyeva "Boshlang'ich ta'lim va sport, tarbiyaviy ish ta'limi yo'nalishida innovatsion texnologiyalardan foydalanish". Uslubiy qo'llanma. – Samarqand: SamDU nashriyoti, 2022.-88 bet.